

השני מעצמות העל התערבו כדי לכפות על ישראל ובעלות-בריתה המפוקפקות את הנסיגה מתעלת-סואץ ומחצייהאי המדיבר.

כזו היתה, שבעתיים, מילחמת-ששת-הימים, שנתנה לתשכ"ו את אותו איש-השנה, הפעם באיצטלה של שרי-הביטחון. ישראל כבשה או שטחים נרחבים מעבר לגבולותיה. מאזן הסיכסוך השתנה באופן מכריע. תעלת-סואץ נחסמה.

כזו היתה, אולי עוד יותר, מילחמת יום-הכיפורים, שנתנה לתשל"ד את איש-השנה הנרי קיסינג'ר. חרם-הנפט הגדול שינה, תוך חודשים מעטים, את מפת הכלכלה העולמית עד ללא-הכר. מדינות אופ"ק, קארטלי-הנפט העולמי, הפכו כימעט בן-לילה מעצמה כלכלית, ויחסי-הכוחות בעולם זשתנו מן היסוד.

אולם לכל המאורעות מוזעזעיה העולם האלה חסרה תכונה מכרעת אחת, שהעניקה את הייחוד ליוזמת אליסאדאת.

מילחמות סיני, ששתי-הימים ויום-הכיפורים היו אך תמרוים דרמטיים בדרך שהחלה לפני שלושה דורות — דרך הסיכסוך היהודי-ערבי. כל אחת מן המילחמות האלה שינתה בצורה זו או אחרת, את מאזן-הכוחות של הסיכסוך, את נתוניו והשלכותיו. אך אף אחת מהן לא שינתה את מהות היחסים בין ישראל והעולם הערבי.

אנור אליסאדאת, עדיפי החלטה אישית ריבונית, ניסח לעשות את זאת. בכך ייחודו.

מעשה כזה נדיר תמיד, גם בפסגות הכוח המדיני. לכן היה זה קשה למצוא דוגמה למעשה זה.

היה שביקשו להשוות את ביקורו של אליסאדאת בישראל לביקור ההיסטורי של הנשיא ריצ'ארד ניקסון בפקין.

השינאה הריגשית ואי-ההכרה המדינית בין ארצות-הברית וסין הקומוניסטית דמו, במידת-מה, לאותן הקיימות בין ישראל והעולם הערבי. במשך דור שלם נודה ונהרס בארצות-הברית כל איש-ציבור שהטיף להתקרבות בין שני העמים.

אך לפני כן שררו, במשך דורות, יחסים ידידותיים בין עמי סין וצפון-אמריקה. אי-ההכרה ההדדית היתה בין מישטרים, לא בין העמים עצמם.

ואינו העוינות הטוטאלית בין ישראל והעולם הערבי נוגעת בשו-רשים, וקדמה בשני דורות להקמת מדינת-ישראל עצמה.

גם יוזמתם של ניקסון וקיסינג'ר, שיצרו יחד עם לאוניד ברונייב את ה"דטאנט" עם ברית-המועצות, לוקה בחסר בהשוואה ליוזמת אליסאדאת. היה זה רק צעד אחד — אם כי חשוב ביותר — בדרך שהחלה כבר קודם לכן, בימי ניקיטה כרושצ'וב ודווייט איסטרית והעניקה לו את פרס-נובל לשלום. היה זה מעשה נועז, שהיה מלווה במחנות המישטרים. להתחרות הטבעית ביניהם נקבעו רק מיגבלות מוסכמות.

המדיניות המיורחית של הקאנצלר הגרמני, וילי בראנד, היתה פריצת-דרך היסטורית והעניקה לו א פרס-נובל לשלום. היה זה מעשה נועז, שהיה מלווה במחנות אישיות, תוך קבלת סיכונים אישיים. אך גם גרמניה ורוסיה היו בעלות-ברית פעמים רבות בעבר, הישגו של בראנד אך אישר רשמית את המצב המדיני שהיה קיים למעשה.

המהפכה של אליסאדאת היתה עמוקה הרבה יותר מכל אלה.

● אדם על הירח

היו שהיפשו הקבלות השאלות מדברי ימי המגלים הגדולים. מרקו פולו, גיבור-המסעות מוונציה, קדם לניכסון בדרכו לסין, והביא הביתה סיפורים מופלאים יותר, אך בהגבירו את ידיעת-העולם לא שינה את פני-העולם.

קודמכום קרוב יותר להקבדה אמיתית. הוא גילה עולם חדש, שינה את פני העולם עד ללא הכר כימעט מכל הבחינות.

אולם יורדים גאוני זה, בעל הגורל הטראגי, לא הפליג לדרכו בעיניים פקוחות. ביוצאו לחפש אתונות, מצא את המלוכה. הוא חיפש את התבלינים של הודו, וגילה יבשת חדשה, שאת עצם קיומה לא העלה בדעתו.

בשעות הראשונות של ביקור אליסאדאת, הישוה העולם הזה את המעשה לדריכת כף רגלו של האדם הראשון על הירח — דוגמה שעזר ויצמן השמיעה. לאחר מכן, באוזני הנשיא המצרי עצמו.

אך גם אותו רגע יחיד-במינו בתולדות האנושות, שהפעים את ליבו של כל אדם על פני כדור-הארץ, אינו משתווה לרגע שבו דרכה כף רגלו של אליסאדאת על אדמת ישראל. בנובמבר 1977 היתה מצריים לחוקה מישראל יותר מאשר כדור-הארץ מן הירח ערב סיסת-החלל ההיסטורית.

כי גיל ארמסטרונג לא היה, אחרי ככלות הכול, אלא שליח של מכונה מדעית כבירה, שתיכננה את המסע שנים מראש והשקיעה בו משאבים כבירים. אנשיה פיקחו על סיסת החללית בכל שלביה, והינחו את יושביה אמיציהלב.

ביקור האדם הראשון על הירח דמה יותר לביצוע תרגיל מאתמטיקה מורכב מאשר ליוזמה ריבונית של איש, היוצא לשנות את העולם.

ייתכן כי מי שמבקש בכלל דוגמה המשקפת את כל הנועות והמזרות של מסע אל-סאדאת, חייב להרחיק לכת ולנדוד אל עולם המדע הבריטי.

אחת החוויות הקולנועיות של השנה היתה הקרנתו של הסרט מיפגשים מן הסוג השלישי — ניסיון לתאר בצורה מציאותית-כביכול את המפגש התי הראשון בין בני-אדם ובין יצורים הבאים בשליחת של רצון-טוב מכוכב אחר.

כזה היה המפגש בלוד.

אך מעבר לכל ניסיון לבקש לו השוואה, ניתן להעריך את מסע אל-סאדאת רק על רקע הנסיבות ההיסטוריות שקדמו לו: דרכה היחידה-במינה של התנועה הצינית מאז ימי בנימין זאב הרצל, התגובה בת שלושת-הדורות של העולם הערבי, מעגל-הקסמים של המילחמות והשינאה ההודדית, החלטתו של איש אחד לשנות את כיוון ההתפתחות. לפני שתגיע לעברי פייפחת.

● רגעים שלא יישכחו

החלטה זו נתנה לתשל"ח את רגעה הגדולים ביותר, שנחרתו על לוח-ליבם של העדים להם מקרוב ומרחוק:

— הערב לפני הביקור, שבו שידרה הטלוויזיה הישראלית כתבה על נסיונה של תזמורת צה"ל ללמוד את ההימנון המצרי מבלי שיהיו בידיה התווים — הרגע שבו תפסו אזרחי ישראל, לפתע, בפעם הראשונה, שהחלום אמנם עומד להתגשם.

— אותו רגע על כבש המטוס, בהישמע התרועה.

— ההצדעה של הנשיא המצרי לדגל צה"ל, באותו מעמד.

— התפילה במיסגד אליאקה, כאשר אליסאדאת האדוק כרע על הארץ והיפנה את גבו לקהל הפלסטיני, שיכול היה לכלול את מבקשי-הנפש.

— הביקור ביד וסן, כאשר הנשיא המצרי התבונן, בהבעה המומה, בתצלומי הזוועות של הנאצים, אשר בהם ראה, בשעתו, משחררים פוטנציאליים של מצריים מעול הבריטים.

— הנאום בכנסת, הבלתי-אפשרי שהפך מציאות.

— חילופי-הדברים ההיתוליים עם גולדה מאיר, במהלך הפגישות עם סיעות הכנסת. לאיש מן הצופים בהם, בגופם או באמצעות הטלוויזיה, לא יכול היה להיות ספק:

זהו המאורע של השנה, אחד המאורעות הגדולים של המאה ה-20.

האדם המסמל את הדגם של מאורע זה בנישמת העם הישראלי, ואת הפרי הראשון שהניב הביקור בחודש האחרון של השנה, הוא איש השנה של תשל"ח.

הגיע הזמן

לקנות את שעון הרדיו המשוכלל והדקורטיבי

EUROPHON

ולבאר בו את קיר ביתך המתנה היפה והשימושית לחג, כעת במחיר מבצע

1,600 ל"י

הפצה ושדות: סלון טוקיו, אלובי 66 ת"א מל 612128 להשיג בשקטים, במשכד לצרכן, במשכד המוכרות בכרטיב שלום, בש.א.ל. ובחנות המוכרות למוצרי השמל

שעון-רדיו אירופון

במקום טוב באמצע

(מול דיזנוף סנטר)

נשמח לראות אותך

במספרה החדשה של איציק

ברח' קינג ג'ורג' 50 ליד קולנוע מקסים:

איציק, צ'רלי, גדעון ואיציק הקטן.

איציק

צ'רלי מ, מירו-יוניסקס, השתחרר מהצבא ועובד אתנו.

איציק עושה אנשים יפים